

Előfizetési árak:

Egy évre	12 frt
Félévre	6 "
Negyedévre	3 "
Egy hónapra	1 "
— Egyenlő részben 4 kr. —	

Kiadóhivatal:
Fleissner Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Uri-utca 276. sz.,
hová az előfizetések és a lap
módszertelére vonatkozó felszo-
lamások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi Iroda:
Nagy-Becskerek,
Zápolya-utca 1-6 szám,
hová a lap szerkesztéséről, illető-
leg minden közlemény intézendő.

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el
azonkívül az összes hirdetések
irodáiban.

Megjelenik mindennap,
vasár- és ünnepnapok
kivételeivel.

A helyzet Törökországban.

Nagybecskerek, november 28.

Konstantinápolyból, diplomáciai oldalról írják a „Pester Correspondenz”-nek a következő tudósítást a helyzetről:

A kezdeményezés, melyet Goluchowsky gróf megragadott, hogy az európai kabinetek egyetértése a porta ellen követendő eljárásra vonatkozólag eléressék, Európában némileg enyhítette a talán nem igazolatlan félelmet a háborútól és a Yildiz-kioszkban a legmélyebb benyomást keltette. Európában azt hiszik, hogy a hatalmak egyetértése által a komplikáció veszedelmét eltávolították és a törökországi reformok keresztülvitelét némileg biztosították. Abdul Hamid részére ellenben a villámháritót szövegezték az egyetértés a muzulmánok nézőpontjára növekedő elégedetlensége és fanatizmusa ellen, a kik nyíltan haragudnak a Padiisahjukra, hogy a három hatalom, Anglia, Orosz- és Franciaország által magára engedte tukmálni a reformszabályzatot. A szultán azonban nem igen akarja hinni a kabinetek ez egyetértését és benséjében meg van győződve, hogy ha ezt a papirosból való egyetértést valamelyes akcióvá kellene átváltoztatni, az az európai hatalmak egymásba ütköző érdekei miatt a legrövidebb idő alatt dugába dőlne.

Jól beavatott török körökben már hónapok óta tudni akarják, hogy az orosz kabinet az örmény kérdésben a porta ellen teendő minden kényszerítő eszközt perhorreszkált és a szultán ellenállását az angol intervenczió ellen felbátorítja. És ez a feltevés valóban magán viseli a valóság bizonyos látszatát. Oroszország ellene van a hatalmak minden közös eljárásának Törökországban; Oroszország nem akarja Törökország felosztását: egészen magának akarja és mindent el fog követni, hogy a török birodalomnak a legkisebb területe se engedtesse át más hatalomnak.

Oroszország most revanche-ot akar venni magának a megaláztatásért, melyet a berlini szerződés által szenvedett. Nem tudja elfelejteni, hogy azokból a rongy-

darabokból, melyeket 1878-ban Törökország testéről letéptek, neki egyetlen egy sem jutott osztályrészül, holott Oroszország egy maga hozta a megmérhetetlen áldozatokat vagyonban és vérben, a balkánfélszigeti rájárák felszabadításáért a török iga alól. Akkor egész Európa összeállt ellene s engednie kellett gróf Andrássy épp oly emlékezetes, épp oly jellemző, mint szellemes mondásának: „A háborút Oroszország csinálta, a békét mi fogjuk megszerezni.”

Ma azonban egészen másként állnak a dolgok. Oroszország hatalmasabb, mint valaha volt és Franciaország nemcsak szövetségese neki, hanem akaratának vak végrehajtója is a legszélsőbb Keleten ép úgy, mint Törökországban.

Oroszország a török birodalmat illetőleg egyelőre minden komplikációt el akar háritani, mert most a legszélsőbb Keleten sokkal magasabb célokat követ és ott sokkal fontosabb érdekeket kell megvédelmeznie. Kínában az orosz diplomácia veszedelmet lát a késedelemben, míg Konstantinápolyban — azt hiszi, — nyugodtan távozhat, mert abban a meggyőződésben él, hogy Nagy Péter végrendelete egész Európa daczára, előbb utóbb valóvá lesz.

A szultán környezetében hónapok óta abban a nézetben vannak, hogy Németország feltűnő közönyt tanúsít az Anglia, Orosz- és Franciaország által indított diplomáciai campagne-nyal szemben és a szultánban azt a reményt keltette fel, hogy a német császár Anglia akcióját paralizálni fogja s nem engedi, hogy lord Salisbury fenyegetései végrehajtsanak. Abdul Hamid hónapokon át számított Vilmos császár kedvezésére s még legujabban is abban akarta számítása helyes voltát találni, hogy a német birodalom elállt a többi hatalmak intézkedéseitől s második hajót nem akar a Bosporusra küldeni. Báró Saurma német nagykövet utolsó kihallgatása azonban alkalmasint eléggé bebizonyította a Padiisah számításának téves voltát s a legalaposabban eloszlatta minden illuzióját. Az uralkodó, aki ma

Németország élén áll, az európai béke érdekében hatalmas szavát a török birodalom integritása mellett fogja ugyan a mérleg szerpenyőjébe hajítani, de semmi esetre sem fog oly akciózt pártolni, amely alkalmas lenne a reformok emberbaráti művét illuzióriussá tenni.

Abdul Hamid a reformokat komolyan s minden hátsó gondolat nélkül fogantatni akarja, — amint ezt becsületszavával megígérte lord Salisburynak. Hogy azonban sikerül-e neki ez a gigantikus mű, ez oly kérdés, melyre ma senki sem merhet választ adni. Arról van szó, hogy Kisásziában 1 1/2 millió vad kurdot kell lefegyverezni és rendre kényszeríteni. Ehez legalább is 200.000 emberből álló hadsereg kell, amelynek harcsképes állapotba helyezése és élelmezése sok milliót igényel. Törökország pénztárai pedig, mint mindenki tudja, ársitognak az ürességtől és így a reformokat Európa segítsége nélkül el sem lehet kezdeni.

A Kisfaludy-Társaság ülése.

(Fővárosi tudósítónktól.)

Budapest, november 28.

Daczára, hogy a Kisfaludy-társaság ujabban csak korlátolt számban engedi be a közönséget üléseire, mégis mindig annyi a közönség, hogy a tagok nem kapnak helyet. Ez ugyanegy cseppet sem zsenirozza őket, mert a mint már egy ízben megjegyezték, nekik mindegy, ha a földre ülnek is. Egyedül Degré Alajos szörföldök, ha a helyét elfoglalják. Ezt ma sem mulasztotta el s miután a helyére letelepedett tagot a szavak kíséretében „Hát nem tudod, hogy ez az én őshelyem?” szépen talpra állította, egy egész előadás keretében fejtette ki az illetőnek, hogy nem jó szokás a más helyét elfoglalni. Ezután a szerkesztőket és kiadókat pirongatta meg Degré, a kik fél terjedelemben jelenítik meg a lapot, a mikor az előfizetéseket egészen bekövetelték. Ha nincs szedőjük, hát szedjék ki maguk, de ne adjanak az embernek két oldalas újságot, a miben semmi sincs!...

A „TORONTÁL” TÁRCZAJA.

Apponyi — magáról.*

Magyarország első szónoka és egyik legelső államférfia hatalmas két könyvben adta ki klasszikus beszédeit, amelyek a szónoki művészet mintái, nemcsak politikai szempontból fontosak, hanem magukban is rendkívül élvezetesek, tanulmányosak és szükségesek mindenkinek, aki művelt embernek tartja magát e szónokló Magyarországon.

Apponyi grófnak a beszédekhez írt előszavát, a kiadó előzékenységéből itt közöljük:

Jelen gyűjtemény, kevés kivétellel, csak olyan beszédeket foglal magában, melyek közéletünk állandó főkérdéseivel, vagy a politikai helyzet levezetesebb fejlődési mozzanataival függnek össze, és így az utolsó két éviz parlamenti történetéhez tartoznak, „cuius pars aliquantula fui.” Megérdemlik-e, hogy életüket ily módon meghosszabbítsák az alkalomszerűség óráján túl: erre a kérdésre sem válaszolni nem vagyok illetékes, sem ebben az irányban felelősséget nem vállalok. A felelősséget ezt a részét tisztelt kiadómra háritom át: náluk született az eszme, és csak ismételt sürgetéssel nyerték meg beleegyezését annak megvalósításához.

* Apponyi Albert gróf beszédei most jelentek meg a Singer és Wolfner budapesti könyvkereskedő cég kiadásában. — A két kötet (95 iv) ára fűzve 10 frt. Díszkötésben 12 frt.

Viszont annál teljesebb az én felelősségem a beszédek tartalmáért és formájáért. Midőn e gyűjtemény kiadásába beleegyeztem, tudtam, hogy ezzel mint szónok és mint politikus újból felhívom magam ellen a kritikát. Mint politikus is, ámbar kiadóm előtt nem lebegett politikai cél. De e beszédek mindegyikén annyira rajta van a politikai akció természete, hogy az esztétikai bírálat is csak ebből a szempontból méltányolhatja azokat helyesen; összességükben pedig megtestesítik egész politikai pályámat, annak eredményeit és eredménytelenségeit, alap gondolatait és hullámzásait. Itt tehát az alkalom, hogy barát és ellenfél ítélőszékét ülhessem fölöttem és most már nem csupán egyes ténykedéseimet bírálhassa, hanem egész köztevékenységemet, egész politikai egyéniségemet. De vajjon nyerhet e igazságos ítéletet az, a ki még benne áll a küzdelem kellő közepében; a kinek sikerei vereséget, vereségei sikert jelentenek sokak számára? A kinek velem szemben ez a helyzete, azoktól, hosszú évek bő tapasztalási után, ilyet nem reményelek, de talán — az emberi természet törvényei szerint — nem is kívánhatok. Ellenben az elfogulatlan hazai közönség ítéletét mint magyar politikus, nyugodt önértékeléssel várom. Mert ha tévedtem is gyakran: igen sok esetben beváltak előrelátásaim, és terjedtek, részben meg is valósultak eszméim. Ha nézeteim a fejlődés törvénye alá estek is, sőt némely részben átalakultak, — a mi talán sentinél sem természetesebb, mint annál, a kit a körülmények vezérszerepre hívtak, mielőtt egyénisége teljesen kiforrhatott volna —: sohasem voltam kénytelen magamat a legfőbb irányzatok tekintetében dezavualni. De leginkább abban találok megnyug-

vást, hogy szigorú voltam a közélet erkölcsi alapjainak megővésében, és intranzigens a magyar nemzet jogainak és önértetének fentartásában. Sohasem kerestem az egyéni ambíció vagy hatalomvágy kielégítését a nemzet valamely jogának vagy jogos aspirációjának árán; minden szavam e jogok és jogos kívánalmak védelmének volt szánva. A ki önmagáról ugyanennyit mondhat el, ám az vessen követ az én politikai tévedéseimre.

Sokkal kevesebb önbizalommal teszem ki magamat annak az irodalmi bírálatnak, melyet e gyűjtemény közzététele előidézhet. Nagyon érzem szónoki alkotásaimnak hiányait és különösen azokat a nyelvészeti tökéletlenségeket, melyek szónoki módszeremnek majdnem elkerülhetetlen folyamányai. Beszédeimnek nyelvezete ugyanis majdnem mindig a rögtönzésnek szülöttje. Egész közpályámon csak három politikai beszédre emlékszem, melyet szóról-szóra előra leirtam: és ezeknek csak egyikét vették föl ebbe a gyűjteménybe, azt, a melyet Kossuth Lajos emlékének szenteltem a képviselőházban. Igen természetes, hogy ilyen módon nem keltezhetik csupa kerekded és kifogástalan mondat. Hogy e beszédek nyelvészeti tekintetben is megübhessék azt az irodalmi mértéket, melyet önkénytel nélkül alkalmazunk, midőn könyvet vesszünk kezünkbe, ehhez oly nagymérvű átdolgozást igényelnének, melyre én idő hiánya miatt nem vállalkozhattam, és melyet más nem végezhet a beszédek egyéni jellegének sérelme nélkül. Így tehát, Benedek Elek barátom szíves segítségével, csupán a leg-szükségesebb irányi simítást tettem és a beszédek minden lényeges változtatás nélkül abban a szövegben jelennek meg itt, a melyben azokat

— Ne haragudj öreg, szólott a sarokból egy erős férfihang.

Degré nagyot nézett, ki lehet az, hiszen a háta megett asszonyok ülnek, a kikkel ő nincs te-tu barátságban.

Csodálkozva látta aztán egy régi szerkesztő ismerősének barázdált arcát a viruló női arcok közül előtűnni, a mely arc mosolyogva hallgatta, mint akarta Degré szedővé degradálni őt és a többi szerkesztő társait.

Ma kivételképen Prém József is rossz néven vette, hogy nem jutott helye, mert neki is tudósítást kellett csinálni egy újság számára, már pedig a levegőben csak nem jeyezhet!...

Jakab Ödön azonban szerény ember; a mikor látta, hogy nincs hely, leült az elnöki emelvény lépcsőire. Gyulay Pál szeliden mosolygott a találékonyságon, aztán megnyitotta az ülést, a melynek ma nem valami érdekes tárgyai voltak.

Beöthy Zsolt Moliérről olvasott föl, a ki iránt nem igen érdeklődik a hölgyközönség, valamint hogy Hegedűs Istvánnak a „Tó partján” című elegiája sem aratott nagy sikert, mert nagyon — klasszikus volt. Valamivel több tetszésre talált Jakab Ödönnek az elbeszélése és Lampért Gézának „A magyar nóta” című verse, a melyet Beöthy Zsolt olvasott föl. Ezután az ülés véget ért.

HIREK.

Tájékoztató.

Deczember 4. Rendkívüli megyei közgyűlés.
Deczember 5. Szőnyeggyár ig. ülése.
Decz. 15. Torontalm. jegyzői-egylet rendk. közgy.
Deczember 16. Megyei tisztújítás.
Deczember 16. Városi közgyűlés.
Deczember 16. A szabadelvűpárt szervező értekezlete.
Decz. 17. A szőnyeggyár rendkívüli közgyűlése.
Deczember 31. A „kaszinói dalárda” estélye.

A göztüred naponta reggeli 5 órától nyitva van; nők észére kedden és pénteken délután.
A Ganz-gyár építési irodája az Uri-utcán, a Schuwer házában van.

— A király utazása. A király holnap Ferencz Szalvator főherczeg látogatására Bécsből Lichteneggbe utazik s onnan holtapután tér vissza Bécsbe.

— Az anyakönyvi hivatalból. A nagybecskereki anyakönyvi hivatalban legújabbán a következő bejelentések történtek:

Született: Nov. 5. Horváth János (r. k.) zenesz Juhanna leánya. — Nov. 25. Kurucski György (g. kel.) földműves Darinka leánya. — Nov. 26. Korczi Antal (r. k.) cipész leánya. — Nov. 27. Horváth Péter (r. k.) földműves Etelka leánya. — Nov. 28. Markovics Lipót (r. k.) sorompó-őr Emma leánya.

Meghalt: Nov. 28. Berberszki Pál földműves (g. kel.) 13 éves Vukoszava leánya tüdőlobban. — Özv. Strausz Józsefné (r. k.) 95 éves korában aggkórban. — Raczkov Vladimir (g. k.) csász. 65 éves korában agyverőmelyben.

— Uj hid. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a következő leiratot intézte a nagybecskereki tiszai ármentesítő társulathoz. Folyó évi szeptember hó 23-án 450 sz. alatt közvetlenül felterjesztett, valamint a földművelésügyi m. kir. miniszter ur úján hozzám intézett s általa f. évi október hó 31 én 83011. sz. alatt pártolól megküldött kérvényére, az előadott indokra való tekintettel megengedem, hogy a Bega 107. és 111. km. közötti szakaszán a társulati 6. sz. gátörházzal szemben elterülő részen anyagtermelés céljából létesített ideiglenes talp hidakat a folyó év hátralevő részeiben a munkálatok tartama alatt naponként délelőtt 8 és 12 óra s délután 1/2 és 4 óra között állandóan üzemben tarthassa, mindazonáltal azon kikötés mellett, hogy a gőzhajók számára a hidak bármikor haladék nélkül kinyitandók. Mindennemű egyéb nem gőzerejű hajóknak a hidak záró idejéhez való megfelelő alkalmazkodása iránt egyidejűleg intézkedtem, a társulatot pedig felhívom, hogy a záridő alatt a helyszínére érkező hajók megfelelő figyelmeztetése, a várakozó hajók megállása és kikötése körül netán szükségesnek mutatkozó segédkezés, valamint a hidak szabályszerű éjjeli megvilágítása felől kellően gondoskodjék. Budapest, 1895. évi november hó 13 án. Daniel s. k.

— Nagybecskerek város egészségi állapota. Dr. Hardegger Lajos városi uszti főorvos városunk egészségügyi állapotáról szóló jelentését a következőkben adja: Városunk közegészségügyi állapota október hónapban a múlt havihoz képest általában kedvezőlenebb volt, a mennyiben általános betegedés és halálozás, valamint a hevenyragályos megbetegedések száma nagyobb volt. A hevenyterülő kórok közül a vörheny és diphteritis lepett fel nagyobb számban és néhány áldozatot is követelt. Halálozások a következő betegségek miatt történtek: I. Hevenyragályos betegségek: Vörheny 3, diphteritis 2. — II. Egyéb betegségek: Agyverőmely 2, rángások 6, tüdőbaj 5, tüdőgümő és sorvadás 10, béluhur 7, veselőb és Brigthkór 2, veleszületett gyengeség és akathiba 6, aggkór 5, gyilkosság 2, baleset 2, egyéb természetes halálokok 5. Összesen 56 haláleset.

— Dalestély. A nagybecskereki „kaszinó dalárda” elhatározta, hogy a helyben működő színtársulatba való tekintettel legközelebbi dalestélyt Sylvester estélyén fogja megtartani, amikor a színdíny már véget ért. Ezen dalestély teljes műsorát a napokban fogjuk közölni, egyelőre azonban már annyit jelezhetünk, hogy a dalestélynek különös érdek fog közönsöznia ma körülmény, hogy azon lőli kar is fog sze-

repelni, amelyhez a legjobb helybeli műkedvelő női énekeseket sikerült megnyerni. Ezen érdekes estélyre már előre is felhívjuk a dalkedvelő közönség figyelmét.

— Katalin estély. A közelgő bálók sorozatát Nagy Szent-Miklóson egy sikerült Katalin-estély nyitotta meg. A rendezőség, mely a dal és zene-egylet fiatalágából állt, mindent megtett, hogy az este feledhetetlenné legyen azoknak, kik az estélyen részt vesznek. Ez némileg sikerült is s örömmel írjuk az ő számlájukra már csak azért is, mivel a jótékonyaság nemtőjének is jutott belőle osztályrésze. Az estélyen ott volt Nagy Szent-Miklós intelligenciájának összes szépe. A talp alá valóról a nagylaki cigányok gondoskodtak s a hajnal vetett véget csak a sikerült estélynek.

— A szedősztrájk. A szedők sztrájkja egyre nagyobb mérvet ölt. A sztrájkolók konokul megmaradnak követelésük mellett, a munkaadók pedig nem tángtanak. Már a mai nap folyamán intézkedés történt, hogy Bécsből és a vidékről szerezze be a szükséges munkaerőt. Holnap délelőtt nagyobb számú szedőt várnak is. A rendőrség is intézkedett már, hogy ez alkalommal összekocczanás ne történjék. Különbösen erre alig van kilátás, mert a sztrájkolók feltűnően nyugodt magaviseletet tanúsítanak és irtóznak minden botrány provokáciástól. Pénzüik azonban már elfogyott. A sztrájk-kasszáról szóló hírek, melyben állítólag 60 ezer forint lenne összegyűjtve, alaptalanok. Kifogytak bizony ők már most is. Ugy hogy már több helyre, különösen Bécsbe pénzért kellett folyamodniok, hogy a sztrájkot tovább folytathassák, a melynek vége előre láthatólag az ő vereségük lesz. — A mai napon a legtöbb nyomdában inasgyerekekkel szedték ki a lapokat, a melyek kivétel nélkül mind fel terjedelemben jelennek meg. Sőt egy helyen a budapesti nyomdák főnökei dolgoznak, hogy a lap megjelenése körül akadály ne merüljön fel.

— A babona áldozata. Temesvárról írják: Schneider Emma józsefvarosi lakosnő azzal foglalkozott, hogy a könnyen hívó nőktől nagyobb összegeket csal ki különböző babonáságokra. Csak nemrég volt vizsgálati fogságban azért, mert Tokár józsefvarosi takarékpénztári szolgáló feleségétől 487 forintot csal ki azzal az ígérettel, hogy egy híres aradi jós nő segítségével meggyógyítja Tokárné gyógyíthatlan betegségét. Tegnap megjelent a rendőrségnél Schausz Teréz szakácsnő és előadta, hogy Schneider Emma tőle 50—200 frtos részletekben 1500 frtot zsarolt ki arra, hogy egy aradi jós nő közbenjárásával kényeszerint fogja a katonaságnál szolgáló kedvesét, hogy őt nőül vegye. Október elseje elmúlt és a katonaságot már messze vidéken jár. A részlettel nő panaszt emelt a rendőrségnél s így tartóztaták le ma Schneider Emmát, a ki egy csöppet sem tagadta, hogy a pénzt kézhez vette, de határozottan azt állítja, hogy az összegeket

elmondtam. Erről mindenki meggyőződhetik, ha e kiadvány bármely oldalát a megfelelő országgyűlési naplóval vagy hírlapi közleménnyel összehasonlítja.

De legyen szabad e helyen kimerítőbb választ adnom arra a kérdésre, melyet már sokan intéztek hozzám, hogy miképpen készülnek tehát beszédek. A politikai viták természetéből folyólag, van köztük egynehány, a mely tartalmilag is rögtönzés, és az nem is oly nehéz dolog, mint a milyennek azt a be nem avatott közönség képzei. A sikerült rögtönzésnek tika többnyire az, hogy tulajdonképpen nem is rögtönzés. Hisz olyan tárgyakra van szó, melyekről folyton gondolkozunk, melyekre vonatkozó minden érv és ellenérv fejünkben keszen áll; és olyan ellenfelekkel állunk szemben, a kiknek feltevéseit és eszejezását alaposan tanulmányoztuk; ritka eset az, hogy valamely érvelés minket valóban megleljen. Egy kis formai routine mellett tehát nem bosszorkányság ezt az előre felhalmozott gondolatkészletet akármely pillanatban alakba önteni. Mindazonáltal, a mikor tehetem, a mikor előre tudom, hogy mely tárgyról és mikor fogok beszélni, tehát az esetek túnyomó többségében, igen gondosan és nagy munkával készülok beszédeimre. Tartozni velek ezzel úgy annak az ügynek, melyet képvisetek, mint annak a közönségnek, melytől figyelmet kívánok; mindket irányban kötelességnek tartom azt, hogy csak olyant mondjak, a mi a figyelmet megérdemli, meg pedig a legjobbat és a legjobb formában, a mely törem tenk. Es ezt a kettős kötelességet csak azért nem viszem a beszéd szövegeinek előzetes leírására, mert többszörös kísérletek arról győzték meg, hogy a közönséggel szemtől szembe állva, valami magneikus kölcsönhatás befolyása alatt, sokkal biztosabban talalom meg az előadásnak azt a formáját, mely — ha nem is a legkövetelenebb akadémikus szempontból —

de a legkövetelenebb, legvilágosabb és leghatásosabb. Politikai szókialtatni pedig ez a fő, nem az esztétikai tökéletesség. A készülés munkája tehát a tartalomra és annak elrendezésére vonatkozik. Először mindazokból a gondolatokból, adatokból, érvekből, melyek a beszéd tárgya nézve kiemelkednek, kiszemelem azokat, melyeket elmondásra és meghallgatásra érdemeseknek találak. Ez a kiválasztó és kiselejtező munka nem a legkevésbé fontos. Sok képzett és okos ember vanik unalmas szövekké azért, mert úgy hiszi, hogy mindent el kell mondania, a mit valamely tárgyról összehordani képes és mert nem tudja magát abba belegondolai, hogy a hallgatósgot nem érdekli minden részlet, a mely ő előtte fontosnak látszik. Azután következik az ekkép kiválasztott anyagnak rendrehozása, az érveleek egymásutánjának, a beszéd logikai szerkezetének megállapítása. Es ezt nagy gondal, neha nagy munkával csinálom meg, föl is jegyzem egyes számozott lapokra és az utolsó pillanatig át meg átalakítom, össze-visszadobom, addig, míg véleményem szerint elértem a kívánt viagossgot és folytonossgot, a szárazabb és érdekfeleltőbb részek váltakozását, egyáltalán a fokozatossgot és a perspektívát, t. i. azoknak a gondolatoknak a kellő kidomborodását, melyekről reményem és óhajom, hogy a halgató emlekezetében maradjanak. A beszéd tervrajzának végleges megállapítása rendszeren csak a beszéd elmondása napján, a reggeli órákban történik; és ekkor azt föl is jegyzem néha terjedelmesebben, neha csak igen kevés sorban, de mindig lehetőleg áttekinthető alakban. Ekkép főiszervelevé bocsatom sajkamnak a gyűleleek tengerére, a hol azután nem csupán — mint már mondam — a nyelvezetet a pillanat eredménye, hanem az egyes részek összehuzása vagy kiterjesztése is azoktól a beuyomasoktól függ, a melyeket a hallgatósgtól veszek és a hol a t. előttem szólók gyakran

teljesen fölforgatják, sőt egyes közbeszólások is nem ritkán módosítják az előre meg állapított tervet.

Ezekből látható, hogy alig léteznek kevésbé akadémikus jellegű szónoki termékek, mint az én beszédeim. A politikai harcoknak esz-közei biz azok s bar esztétikailag elfogadható formára töreksem, ez a törekvés szükségképpen alárendelt szerepet játszik, ama főcél mellett, hogy a fegyver vedjen és találjon. Ha beszédeimet összegyűjtve, kiadásra érdemeseznek találták, hát tartsák meg ez újabb megjelenésükben is eredeti jellegüket, annak minden netán létező előnyével, és összes általam jól ismert hátrányával együtt. De, megvallom, sokkal több bizalommal bocsatottam azokat a politikai harcok nyit tengerére, a hol elemükben voltak, és nem egy viharral sikeresen daczóltak, mint az irodalmi bírálatnak látszólag csendes kikötőjébe, a hol esetleg olyan építészek és ácsok is fogják egyes részleteiket bírálni, a kik mesterek a kejuazásokra alkalmas, finom berendezésű vízi járművek összeállításában, de hadihajót sohasem építettek, sőt talán harcban sem láttak.

E bevezető szavak végeztétől, köszönetet mondok Benedek Elek barátomnak, a ki nem csupán — mint már említém — az irányi esz-zólás munkájában volt segítségemre, hanem a gyűjteménybe főveendő beszédek kiszemelésében is, — az én jóváhagyásom mellett — és minden beszédhez az előzményeket ismertető bevezetést nagy praecisióval és történelmi hűséggel megírta.

Budapest, 1895. évi május havában.

Apponyi Albert gróf.

mindig a híres Stankovits Mária aradi jósnőnek küldte el. Ő állítólag csak kisebb jutalékokat kapott. Schneider Emmát átadták a kir. ügyészségnek.

— **Filloxera.** A torontálmegyei Horváth-Bóka, Kis Tószeg, Német Párdány, Ó Bessenyő, Sándor-Egyháza és Torontál-Szécsány községekben a filloxera föllépése észleltet, minek következtében a földművelésügyi miniszter nevezett községekben rendelte a határozat.

Színház.

Beestelenek.

A foyerban tegnap azt kérdezte valaki, hogy miben hasonlít Deák szinigazgató a rosszdíákhoz? A felelet az volt rá, hogy: előrelátástól mind a kettő megbukik. — Ha üres is volt néhánykor eddig a színház, olyan kevés közönség talán emberemlékezet óta nem nézte végig az előadást, mint tegnap. Alig lézengett néhány ember a földszinten, a karzat pedig mintha teljesen kihalt volna. Önkénytelenül is arra jövünk, hogy rosszul fog végződni a saison, ha tovább is így tart ez az állapot, mely mintegy ignorálása a színésznek.

Pedig tegnap megint új darabot adtak. Moretti Károly (Szarvasi) házában nagy a fényűzés, jólétben uszik az egész család, de minthogy a férj kicsinyke jövedelme ezt nem bírja el, a költségek Sigismundit (Szepest) terhelik, a ki szívesen segít a családon, annál is inkább, mivel a férfi a keresztfia, az asszony pedig (Órsi Aranka) a szeretője. De Sigismund áldozatul esik egy orgyilkosnak és hirtelen bekövetkezett halálával nélkülözések közé kerül a Moretti család. A család is felmondja a szolgálatot és ennek egy elejtett szavából, meg neje fiókjában talált bizonyítékok alaján megtudja a férj, hogy felesége kedvese volt az öreg bankárnak. Az asszonynak van egy kiegyenlített számlája és Moretti, hogy megmeneküljön az adósságtól, idegen pénzhez nyúl. A pénzt egy sikkasztó hivatalnok társának neje bízza rá, hogy pótolja helyre a megfélemezett férj ballépését. A hivatalnokot el is itélik hét évre s ez a hét év sulyos teherként nehezedik Moretti lelkére, a kit bánt az önvád, hogy ő okozta ennek az embernek a vesztét. A hivatalban is gyanakodni kezdenek már reá és ő meg akar szökni. Elő készít az uti bőröndjét, de az utolsó percben mintha ingadozni kezdene, az agya elhomályosul megátkozta feleségét, a ki oka annak, hogy ő beestelen ember lett s a ki miatt örökre szegényleni fogja magát fia is, ha felnő — majd üldözési mániá fogja el és föbe lövi magát.

A mennyire az üres ház kedvrontó hangulata megengedte, a szereplők iparkodtak elfogadható játékot nyújtani.

Órsi Aranka eléggé eltalálta azt a halálos fáradtságot, a mely Moretti nejét jellemzi. Sikerkült alakítás volt partneréé, Szarvasié is, bár az indulat kitörésből kevesebb is elég lett volna.

Zoltán Ilon tökéletesen beleléte magát a nyelvész szobaleány szerepébe, a mennyiben hű képét adta a mai cselédneknek.

Az apróbb szerepekben jók voltak még Balogh István és Havasi Szidi. —y.

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése 1895. november 28-án.)

Budapest, nov. 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Ház ülése ma váratlanul ismét igen zajosra fordult. Az ellenzék felhevülését ezuttal a magyar udvartartás kérdése okozta.

A költségvetés tárgyalásánál ugyanis Neményi előadó után Bánó József a nemzeti párt nevében követelte a magyar udvartartást, melyet már Wekerle is megígért. (Eljenzés a baloldalon.)

Bánffy miniszterelnök kijelenti, hogy olyan értelemben mint azt a tulajdon kívánja, nem tartja szükségesnek a külön udvartartást, (Nagy zaj a baloldalon) de igenis helyesli azt, hogy az udvarnak Budapesten állandó képvisellete legyen. (Helyeslés jobbról. Folytonos zaj a baloldalon).

Nánássy Odön hosszabban kifejti az ellenzéki álláspont helyességét.

Ugron Gábor, ki ma igen harczi hangulatban volt, a függetlenségi párt nevében fontos közjogi okokból követeli az önálló magyar udvartartást. Végül határozati javaslatot ad be, mely utasítja a kormányt, hogy a legrövidebb idő alatt törvényjavaslatot adjon be a magyar udvartartásról. (Eljenzés a baloldalon.)

Apponyi Albert gróf nem fogadhatja el Bánffy álláspontját, inkább semmit sem kíván.

Polonyi Géza szerint a magyar kormánynak törvényes kötelessége a külön udvartartás felállítására.

Bánffy ismétli előbbi kijelentését, melytől a kormány nem fog eltérni.

Ugron zárszava után a többség elveti Ugron határozati javaslatát.

Szünet után szönyegre került a kabinetiroda kérdése, melyet szintén igen izgatottan tárgyalt a ház.

Beöthy Akos a kabinetirodát a magyar miniszter alá kívánja helyezni.

Polonyi, Eötvös, Horváth Gyula, Horanszky, Nánássy, Endrey, Asbóth felszólalása után.

Bánffy báró a jelenlegi gyakorlat mellett foglalt állást. (Helyeslés.)

A vitát holnap folytatják.

Temesváriak Daniel miniszternél.

Budapest, novemb. 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Temesvár város küldöttsége ma tisztelt Daniel Ernő kereskedelmiügyi miniszternél, a Temesvár—Lippa—Radnai vasut tárgyában. Daniel miniszter megígérte a vasut engedélyezését, de semmiféle állami kedvezmények iránt nem tett határozott ígéretet. Érdekese az, hogy a küldöttségnek nem Szapáry Gyula gróf Temesvár város képviselője volt a vezetője, mint azt a küldöttség tervezte.

A beteg Taaffe.

Budapest, nov. 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Elischauból telegrafálják, hogy Taaffe grófnál a szív működése aggasztó módon alább hagy.

Dumas fiú meghalt.

Budapest, nov. 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ijabb Dumas Sándor, a nagy francia író az éjjel meghalt. Holttestét holnapután viszik Párisba és ott is fogják eltemetni. Végrendeletében meghagyta, hogy egyszerű, mindennapos ruhában czeremonia nélkül temessék el. A francia miniszterelnök ma sürgönyileg fejezte ki részvétét a családnak.

Dumas Sándor 1824. július 28-án született Párisban. Ő is mint regényíró kezdte pályáját hasonlóan atyjához, de ő a színpadon aratta legnagyobb sikereit. Elő sikerét 1848-ban aratta „A Kaméliás hölgy” című regényével, ezt követte „Diana de Lys” a „Clemencean pör” stb.; mindezeket színművekké is átalakította s a színpadon is nagy hatást értek el. Színművei közül a legkiválóbbak a „Demi-monde”, „Két apa”, „Afonz ur”, „Az idgen nő”, „A Dancifók”, „A bagdadi hercegnő”, melyek zikent legközebb regénye, magyarul is megjelentek s a magyar színpadok repertoiraiban is gyakran szerepeltek. 1875-ben választották be a határozatlanok közé, a francia akadémiaiba.

A honvédegyiet

Budapest, nov. 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az 1848/49 honvédegyiet orsz. központi bizottsága ma délután Péchy Tamás elnökle alatt ülést tartott. A jegyzőkönyvek hitelesítése után Mikár Zsigmond főjegyző bemutatta azt a nagyhatású feliratot, melyet a honvédség országos ülése nevében a miniszterelnökhöz intéztek, hogy a honvédegyezés ügyét hathatós támogatásban részesítse. A honvédek millenaris bizottsága nevében Balogh Sándor elnök jelenti, hogy a bizottság nem kapta meg a kért helyet, mert a történelmi löcsoportban már gondoskodva van a 48/49-es honvédek dicső korszakának feltüntetéséről.

A magyar nőképző egyesület Wlassic-nál.

Budapest, novemb. 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Wlassic közoktatásügyi miniszternél ma a képviselőház háznapji hivatalában nagyszámú előkelő hölgyküldöttség tisztelt a magyar nőképző egyesület részéről Teleki Sándor grófné vezetésével. Az elnök grófné ékes szónoklatban az egyesület meleg köszönetét és hálaát nyilvánította a miniszternek azért az emelkedett szellemű lépéséért, melylyel ő felsége beleszerezését kiesszköztölte, hogy a tudományegyetem egyes szakosztályain nőhallgatók is felvehetők legyenek. A minisztert láthatóan örvendetesen lepte meg e váratlan tisztelgés és meghatva mondott köszönetet a magyar nők képzésére alakult és szép eredményekkel dicsekvő egyesület küldöttségének.

Határország-szaporítás Boszniában.

Budapest, nov. 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből jelentik, hogy Appel br. Bosznia Hercegovina kormányzója, Szerbia, Törökország és Montenegró felé megkérte a határőreket. A hadügyminiszter felszólította a Bosznia-Hercegovinában állomásozó ezredeknek Ausztria Magyarországon levő hadkiegészítő parancsnokságát, hogy a tartalékcsoportokat minden eshetőségre készen létbe helyezték.

A keleti kérdés.

Budapest, november 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Athénből jelentik: Sakir pasa volt török követ hirtelen való visszahívásának okáról illetékes helyről a következőket jelentik: A francia, német és osztrák-magyar követ látogatást tettek a török követhél és átnyújtották neki az ismert memorandumot a tengerészeti demonstráció ügyében azaz, hogy azt tudomásul vegye. Sakir pasa átvette a memorandumot és közvetlenül megküldte a szultánnak, a ki azonban visszahívta őt Konstantinápolyba, mert mint az atheni udvarhoz kinevezett követnek jogában sem volt állást foglalni a kérdésben, így tehát túllépte hatáskörét. A váratlan visszahívás következtében okozott izgalom csak akkor szűnt meg, mikor Sakir pasa utódjának neve köztudomásra jutott.

Városi színház.

Ma, csütörtökön, 1895. évi november 28-án adatik

MADARÁSZ.

Operette 3 felvonásban. Zenéjét szerző: Keller K.

Személyek:

Mária, választó fejedelemlő	—	Zoltán Olga
Adelaida, báróné	—	Havasy Sz.
Csörz báró, udvar- és erdőmester	—	Balogh István
Szanizló gróf, testőrtiszt, unokaöccse	—	Lorándi T.
Adám, tiroli madarász	—	Árkosi V.
Postás Milka	—	L. Perczel Mari
Schneck, a biró	—	Szepessy G.
Kasskó,)	—	Deák Péter
Lasskó,) professzorok	—	Kompolthy
Mári, korcsmárosné	—	Barna Ilon
Jutka, csaposiány	—	Zoltán Ilon

Előadás kezdete fél 8 órakor.

Nyiltter.*)

Grünbaum Vilmos

női-ruha-terme

Nagy-Becskereken.

Van szerencsem a tisztelt közönség figyelmét az őszi idényre beérkezett

selymek, kelmék és diszitéseim

dus választékára felhívni.

Műhelyem vezetését elsőrendű bécsi erőre bízva, főörekvésem oda irányuland, becses vevőim bizalmát és meglegedését ezentul is legujabb divatu, elegáns kivitellü toillettek szállítása által, jutányos árak mellett — kiérdemelni.

Készletli raktáromon nagy választékban gallérok, jaquettek, mindennemű szövét és selyembluzok, costumek, matiné, juponok kötenyek.

Teljes tisztelettel

Grünbaum Vilmos.

672—x.36

*) Az e rovat alatt közöltétekért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő: Dr. Brajler Lajos.

H i r d e t é s e k.

Tiszteletteljesen tudatom, hogy

Ügyvédi Irodámat

Nagybecskereken, a fő utcában, Stagelschmidt Paulina urnő házában megnyitottam.

Dr. Eibeschitz Miksa,

köz- és váltó ügyvéd,
kir. törvényszéki híes német tolmács.
(929-33)

UNIV. MED.

Dr. Fialowski Béla

MŰTŐ (OPERATEUR),

v. egyet. tanársegéd, kir. törvényszéki orvos

Nagy-Becskereken,

Gabona-tér 7. sz. (Perjati-féle ház).

909-10-3 Rendel délután 2-4 óráig.

HELYISÉG-VÁLTOZTATÁS.

SCHENK H. könyvkereskedése

most

Hunyady (fő)-utca 505. sz. (gör. kel. hitközség új épületében a Grünbaum-féle üzlet mellett).
(919-x5)

6556. szám. kig. 1895.

Pályázati hirdetmény.

A megüresedett Csenta község szülésznői állásra ezennel pályázat nyitattik. Ezen állással 120 frt évi fizetés és 1 frt látogatási díj élvezete van egybekötve; a szegényeket ingyen köteles gyógykezeltetni.

Felhívtnak mindazok, a kik ezen állást elnyerni akarják, hogy elméleti képzettségüket, eddigi alkalmaztatásukat és nyelvismeretüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket az antalfalvi járás főszolgabírói hivatalához folyó évi december hó 25-ig küldjék be, mivel a később beérkezők figyelembe vételni nem fognak.

Kelt Antalfalván, 1895. november hó 21-én.

Fóris,
főszolgabíró.
924-3.3

6990. szám tkvi 1895.

Arverési hirdetmény és árverési feltételek.

A nagybecskereki kir. tvszék mint tkvi hatósága közhírré teszi, hogy Pretz Miklós katalinfalli lakos végrehajthatónak Martin férj. Kaip Magdolna pancsovai, özv. Martin Erzsébet mint kkoru Martin Miklós és József gyámja katalinfalli lakos végrehajtást szenvedők elleni 10 frt tőkekövetelés s jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. tvszék területében levő Katalinfalla község 223. sz. tkvben 254/13/b. 254/190/a. 292/3¹/₈ és 295/164 hrzi sz. a felvett 4 hold 1501 □-ól szántóföld 1894 frt kikiáltási árban 1895. évi december hó 9-ik napjának d. e. 10 órakor Katalinfalla község-házánál megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni:

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre

küszöböt birtok szükség esetén a kikiáltási áron alul is el lesz adandó.

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át vagyis 139 frt 40 krt készpénzben vagy az 1881: LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított s az 1881. nov. 1-én 3333. ig. min. rend. 8. §-ban jelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy 1881: LX. t. cz. 170. §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt át-szolgáltatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. tvszék tkvi irattárában és a katalinfalli község-elöljáróságánál megtekinthetők.

Kelt Nagybecskereken, a kir. tvszék mint tkvi hatóságnál, 1895. évi aug. hó 26-ik napján.

Hinczky
kir. tvszéki bíró.
(927-1.1)

1721. sz. 1895.

Arverési hirdetmény.

Tót-Aradác község vadászati joga folyó évi december hó 2-án d. e. 10 órakor Tót-Aradác község-házánál 1896. évi január hó 1-én kezdődőleg hat egymásután következő évre nyilvános árverés útján bérbe fog adatni. A vonatkozó feltételek Tót-Aradác község jegyzői irodájában megtekinthetők.

Tót-Aradácson, 1895. évi november hó 21-én.

Az előjáróság.
(922-1.1)

ÜGYNÖKÖK

a törvényes engedélyezett sorsjegyek részletfizetés melletti eladásra (az 1883. XXXI. t. cz. értelmében) igen kedvező feltételek alatt alkalmaztatnak.

Fővárosi váltó-üzlet-társaság
ADLER és Tsa BUDAPEST.

10936. sz. 1895.

Pályázati hirdetmény.

A N.-Tószeg és K.-Tószeg községek-ből álló körjegyzőségben rendszeresített segédjegyzői állás megüresedvén, ezen állásra, a mely folyó évi december hó 7-én d. u. 3 órakor megtartandó választáson be fog tölteni, a pályázat ezennel hirdetik.

Ezen állással következő javadalmazás van egybekötve:

Évi fizetés 400 frt, a körjegyző részéről 100 frt biztosított mellékjövedelem és egy szobából álló ideiglenes természetbeni lakás.

Pályázni óhajtok figyelmeztetnek, hogy szabályszerűen felszerelt folyamodványait folyó évi december hó 7-éig hozzám beadják.

Zsombolya, 1895. november hó 26-án.

Bielek Antal,
főszolgabíró.
(931-3.1)

1895. NOVEMBER HÓ 1-TŐL.

PLEITZ FER. PÁL

NYOMTATVÁNYRAKTÁRA

Hunyady (fő)-utca 505. sz. (gör. kel. hitközség új épületében, a Grünbaum-féle üzlet mellett).

(918-x4)

Tűzifa.

Van szerencsém a t. közönségnek tudtára adni, hogy tekintettel a közlekedő őszi időnyre raktáraink teljesen felszerelve vannak és az alábbi válfajokat ajánljuk:

Fejér gyertyánfa	14	frt	—	kr.
Kőrisfa	13	"	—	"
Erdei bikkfa	13	"	50	"
Szilfa	11	"	50	"
Kányafa	12	"	—	"
Dorongfa	11	"	—	"
Tölgyfa	11	"	—	"

Megrendelések elfogadtnak a Daun-féle téglagyárnál és Arpad-utca 11. sz. a.

Telefon 34. sz.

Két ül vételénél a fa díjtalanul hához szállítatik.

Spuller Lipót,

a szlavoniai faipar-társaság főképviseletje.